

سیر تحولات تاریخی ایل قشقایی

از صفویه تا سقوط قاجاریه

داریوش بهادری ششتایی

سفر به ایل

سرشناسه	بهادری قشقایی، داریوش، ۱۳۱۸
عنوان و نام پدیدآور	سیر تحولات تاریخی ایل قشقایی از صفویه تا سقوط قاجاریه/ نویسنده داریوش بهادری قشقایی؛ [به سفارش] مؤسسه تاریخ و فرهنگ دیار کهن
مشخصات نشر	تهران: سفیراردهال، ۱۳۹۵
مشخصات ظاهری	۳۹۰ص
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۳۱۳-۳۶۶-۲
وضعیت فهرست‌نویسی	فیا
یادداشت	کتابنامه: ص ۳۷۴
یادداشت	نمایه
موضوع	قشقایی -- ایران -- تاریخ
موضوع	Qashqai (Turkic people) -- Iran -- History
موضوع	ایلات و عشایر -- ایران -- تاریخ
موضوع	Nomads -- Iran -- History
موضوع	ایران -- تاریخ -- قرن ۱۰ - ۱۳ق
موضوع	Iran -- History -- 16-19th centuries
موضوع	ایران -- تاریخ -- صفویان، ۹۰۷-۱۱۴۸ق
موضوع	Iran -- History -- Safavids, 1502-1736
موضوع	ایران -- تاریخ -- قاجاریه، ۱۱۹۳-۱۳۴۴ق
موضوع	Iran -- History -- Qajars, 1779-1925
شناسه افزوده	موسسه تاریخ و فرهنگ دیار کهن
رده‌بندی کنگ	DSRV۲ / ۵۹ ب ۹ ۱۳۹۵
رده‌بندی در سی	۹۵۵/۹۸۲
شماره کتابش	۴۶۲۵۳۲۲

سیر تحولات تاریخی ایل قشقایی

(از صفویه تا سقوط قاجاریه)

نویسنده: داریوش بهادری قشقایی

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۵

صفحه‌آرایی و طراحی جلد: واحد آماده‌سازی سفیراردهال

لیتوگرافی، چاپ، صحافی: سفیراردهال

شمارگان: ۵۵۰ نسخه ♦ شماره نشر: ۱-۵۷۰

بها: ۳۵۰۰۰ ریال

© حق چاپ: ۱۳۹۵، انتشارات سفیراردهال www.safirardehal.ir

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۱۳-۳۶۶-۲

نشانی دفتر: تهران، خیابان مفتاح، خیابان سمیه، روبه روی بانک ملی ایران، ساختمان ۱۱۸، واحد ۴
تلفن مرکز پخش: ۸۸۳۱۳۸۹۸-۸۸۳۱۹۳۴۳ کد پستی: ۱۵۸۱۸-۲۴۷۱۵ email: safirardehal@yahoo.com

همه حقوق محفوظ است. هرگونه نسخه‌برداری، اعم از زیرکس و بازنویسی، ذخیره کامپیوتری، اقتباس کلی و جزئی (به جز اقتباس جزئی در نقد و بررسی، و اقتباس در گیومه در مستندنویسی، و مانند آنها) بدون مجوز کتبی از ناشر ممنوع و از طریق مراجع قانونی قابل پیگیری است.

فهرست مطالب

۷	یادداشت دبیر مجموعه
۹	دیباچه
۱۱	بخش اول: مدخل پژوهشی
۱۱	ایل قشقایی (قشقایی نیلی)
۱۲	واژه قشقایی و پدایش آن
۱۸	نقش شاهپلرها در تحولات فرهنگی و مذهبی ایل قشقایی
۱۹	عصر زندیه
۲۱	عصر قاجار
۲۵	دوران فتحعلی‌شاه
۲۹	حکم حسینعلی میرزا فرمانفرما به دست قتل خان
۳۲	کوچ قشقایی‌ها به کرمان
۴۲	دوران محمدشاه
۴۴	در نعت محمدعلی خان قشقایی
۴۹	تحلیل جنگ بوشر
۵۹	عصر مشروطیت
۶۰	استبداد صغیر
۶۹	جنگ‌های کودیان و تهمار
۷۴	خلع محمدعلی میرزا و فارس
۷۵	علاءالدوله قوزی بالای قوزها
۸۰	صولت‌الدوله در اتحاد جنوب
۸۴	فارس در جنگال دسایس
۸۸	فارس در سال ۱۳۲۹
۹۳	تلگراف صولت‌الدوله به نماینده فارس و نایب‌السلطنه

۹۴	تلگراف دیگر سردار عشایر به نایب السلطنه
۱۰۳	پایان کار نظام السلطنه
۱۰۵	قضیه اسمارت
۱۰۵	تلگراف مخبر السلطنه به سردار عشایر در خصوص قضیه اسمارت
۱۰۸	قرارداد ۱۹۰۷
۱۱۳	جنگ جهانی اول و عواقب آن
۱۱۶	عکس‌العمل مردمی در ایران و قشای‌ها در جنوب در برابر تجاوزات ۱۹۱۴-۱۹۱۸
۱۲۰	پیمان نامه صولت‌الدوله با ژاندارمری
۱۲۴	دسیسه قوامی جهت زلزله ساختن موقعیت سردار عشایر
۱۲۸	مرگ قوام بهانه‌ای در دست و پانندین
۱۳۵	صولت‌الدوله در منگنه - کمران داخلی و اربابانشان
۱۴۵	واسموس دستاویزی دیگر برای درهم شکستن اتحاد جنوب
۱۴۸	قرارداد ۱۹۱۷ دشت ارژن
۱۵۶	نقض قرارداد ۱۹۱۷ از طرف عاقدین انگلیسی آن و آغاز شورش‌ها
۱۷۱	نامه مورخه نهم رمضان ۱۳۳۶ کلانتران خمسه و ورودت به سردار عشایر
۱۷۲	آغاز جنگ
۱۷۳	شرح جنگ جنوب
۱۸۶	قشای‌ها سد محکمی در مقابل اهداف سایکس
۱۸۹	شکست یا پیروزی؟
۱۹۹	بخش دوم: اسناد
۲۴۸	فهرست اسناد
۲۷۴	کتابنامه
۳۷۷	نمایه

یادداشت دبیر مجموعه

اسناد تاریخی از مهم‌ترین منابع مکتوب در پژوهش‌های تاریخی به شمار می‌آید، زیرا همچون معجزه‌ای است که تاریخ‌نگاران با استفاده از آنها به بازسازی تاریخ می‌پردازند. تاریخ‌نگاری متکی بر سندپژوهی بارزترین شاخصه پژوهشگری علم تاریخ است زیرا شواهد غیر متنی در برآوردی به حدس و گمان تحلیل‌کننده وابسته است. در نتیجه به میزان زیادی از اعتبار آن‌ها کاهند. بنابراین با استفاده از این نوع مدارک می‌توان به اشتباهات، مجهولات، ابهامات و از لحظه کاری‌های برخی از تاریخ‌نگاران گذشته پی‌برده و حقایق را کشف کرد.

ایل قشقایی در تاریخ ایران نقش مهم و قابل‌توجهی داشته است که برای بررسی تاریخ و پیشینه ایل قشقایی آثار متعددی به رشته تحریر درآمده است. گذشته از انتشار خاطرات و چند مجموعه سند و پژوهش‌های مبتنی بر سندنگاری شیوه‌های نوین تاریخ‌نگاری، غالب این نوشته‌ها تکرار مکررات و به نوعی رونویسی و برداشت آزاد از آثار متقدم است. بنابراین یکی از مهمترین کاستی‌های این حوزه مطالعاتی عدم بهره‌گیری کافی از اسناد داخلی و خانوادگی خاندان حاکم قشقایی است. آنچه در این مجموعه فراهم و به محققان و علاقمندان تاریخ ایران عزیز تقدیم می‌شود مجموعه‌ای مهم و منحصر بفرد است که از این خاندان ایران‌دوست برجای مانده است.

داریوش خان فرزند سهراب خان بهادری قشقایی و فرخ بی بی (دختر

صولت‌الدوله) است. ایشان یکی از ارزشمندترین ترین مجموعه‌های اسناد تاریخی ایل قشقایی را در اختیار دارند، آنچه از فراز و نشیب روزگار در امان مانده، مجموعه‌ای با توضیحات و شرح خودشان گردآمده است. علاوه‌براین وی با بهره‌گیری از سایر منابع و مآخذ در صدد برآمده که روایت و تجزیه و تحلیل مستدل و مستندی از رویدادها و وقایع تاریخی ایل قشقایی در دوران قاجار ارائه دهند.

ایشان از میان صدها برگ سند که متشکل از: احکام و فرامین حکومتی خطاب به سران قشقایی، قبایله‌های ملکی، نامه‌ها و تلگراف‌های دولتی و خصوصی و سایر یادداشتها ۱۳۳۰ برگزیده اند که از این مجموعه ۶۱ سند در لابلای مطالب مدخل نگاشته شده. این مجموعه رونوشت بقیه اسناد نیز در پایان مطالب ضمیمه شده است. نظر به ارایه اسناد به شرح شده جهت بررسی‌های بعدی محققان تاریخ قشقایی تصویر تعدادی از اسناد و عکس‌ها در ادامه بخش اسناد بازنویسی شده، درج شده است. امید آن‌که این مجموعه زوایای تازه تحولات تاریخی ایل قشقایی را بازشناخته و راهگشایی باشد برای مطالعه و بررسی پژوهشگران و علاقه‌مندان حوزه تاریخ ایل قشقایی و تاریخ معاصر ایران.

مؤسسه «تاریخ فرهنگ دیار کهن» با تشکر از زحمات مؤلف محترم جناب آقای داریوش بهادری قشقایی، همراهی و مساعدت محقق محترم تاریخ قشقایی آقای منصور نصیری طیبی، و جناب آقای نادر نامداری قره‌قانی - بهره‌خودم فرهنگی قشقایی، همچنین بزرگواری و حسن ظن جناب آقای مهندس سید - سین عابدینی مدیر محترم انتشارات «سفیر اردهال» و همکاران محترم سرکار خانم فاطمی و خانم آزمون را شایسته تقدیر و قدرانی می‌داند.

رحیم نیکبخت

مؤسسه تاریخ و فرهنگ دیار کهن

دیباچه

اگرچه در برابر اهل تحقیق و مطالعه در زمینه تاریخ، خود چیزی در چنته نداشته و ندارم. لکن من باب امانداری هم که شده بود، جسورانه به خود این اجازه را دادم تا بخشی از بار حساس سنگین تاریخ ایل و سرزمینم را به رغم تمامی فراز و نشیب‌ها و مشکلات عدیده که سال به سال کشیده بودم به نگارش درآورم. البته این مهم به تنهایی میسر نمی‌شد مگر با استانت از روح پرفتوح مشوقانم والد محترم و والده مکرمه شادروانان سهراب خان و فرخ‌لقا، بی‌فشقای و هم‌یاری‌های بی‌دریغ و بی‌وقفه محقق ارجمند ایلمان جناب آقای منصور عسیری طیبی و نیز آقای دکتر نادر عبداللهی، که توانستم تا حدودی به سرمنزل مقصد رسانم. پیشاپیش از مخاطبین بزرگوار، به خاطر تحمل برخی کاستی‌های موجود در این نوشتار پوزش می‌طلبم.

داریوش بهادری دشتستانی دی ماه ۱۳۹۵